

Türkçe Öğretmeni Adaylarının Konuşma Hatalarına ve Güzel Konuşmaya İlişkin Görüşleri

Opinions of Turkish Prospective Teachers' Views about Speaking Problems and on Effective Speaking

Betül Keray Dinçel¹

Öz

Bu araştırma Türkçe öğretmen adaylarının; kendilerindeki konuşma kusurlarını değerlendirmelerine, güzel konuşurken dikkat ettikleri hususlara ilişkin görüşlerini incelemeye yönelik bir durum araştırmasıdır. Türkçe Öğretmenliği Programında öğrenim gören Konuşma Eğitimi dersi ile Ses Eğitimi ve Diksiyon derslerinin her ikisini de almış elli Türkçe öğretmeni adayıyla çalışılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Türkçe öğretmeni adaylarının konuşurken kendilerinde fark ettikleri konuşma kusurlarına ilişkin temalar prozodik unsurlar, duygusal faktörler, hızlı konuşma, fiziksel sorunlar ve ağız özellikleridir. Prozodik unsurlar temasındaki alt temalar telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama, ses tonudur. Konuşma kusurlarına sebep olan duygusal faktörler özgüven eksikliği ve heyecanlanmadır. Türkçe öğretmeni adaylarının güzel konuşmaları gerektiğinde nelere dikkat ettiklerine ilişkin temalar prozodik unsurlar, duygusal faktörler, beden dili, hazırlık, anlatım tarzı, içerik ve yetkinliktir. Prozodik unsurlar teması telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama, ses tonu alt temalarından oluşmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Konuşma Hataları, Güzel Konuşma, Diksiyon, Türkçe Öğretmeni Adayları.

Abstract

This is a case study aiming to reveal the prospective teachers' views about their speaking skills. The aim of the study therefore is twofold. Firstly, it attempts to investigate the prospective teachers' self-assessment of speaking problems. Secondly, it purports to explore the factors that support effective speaking from the perspectives of the perspective teachers. The study group consists of fifty prospective teachers studying at the Turkish Language Teaching Program. They have taken both speaking, and voice and diction training courses. Content analysis method has been used in the analysis of the data. Five themes have emerged from the prospective teachers' answers regarding speaking problems that they can make while speaking: Prosodic features, emotional factors, pressured speech, physical problems and using vernacular language. The prosodic features has encompassed pronunciation, stress and intonation, pause, tone of voice subthemes. Emotional factors theme, on the other hand, has been split into two subthemes, i.e., lack of self-confidence and excitement. Seven themes have emerged from the prospective teachers' answers regarding the factors that support effective speaking: Prosodic features, emotional factors, body language, preparation, expression style, content and competence. Prosodic features theme has included pronunciation, stress and intonation, pause and tone of voice subthemes.

Keywords: Speaking Problems, Effective Speaking, Diction, Turkish Teacher Candidates.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Araştırma ve Yayın Etiği Beyanı: Çalışmanın araştırma kısmı Aksaray Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulundan 25.04.2022 tarih ve 2022 / 02-56 sayılı Kararı ile alınan izin doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Submitted: 09 / 03 / 2023

Accepted: 19 / 09 / 2023

¹ Doç. Dr., Aksaray Üniversitesi, Aksaray, Türkiye, betulkeraydincel@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0002-2184-7361>.

Giriş

Konuşmanın nasıl başladığına ilişkin pek çok kuram ortaya atılmıştır. Konuşmanın başlangıcına dair bir fikir birliği olmasa da konuşma insanoğlu için şüphesiz en büyük keşiflerdendir. Özdemir'e (2005) göre insanlık tarihinin gelişimi içindeki en büyük buluş, insanoğlunun kendi sesini boğumlayıp ona saymaca bir anlam yüklemesiyle olmuştur. Bunun içinse yüzyılları içeren uzun bir süreç gerekmiştir.

Konuşmak kelimesinin tanımına bakılırsa "1. Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak, 2. Belli bir konudan söz etmek, 3. Bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek, 4. Söylev vermek, konuşma yapmak, 5. Konuşma dili olarak kullanmak, 6. Düşüncesini herhangi bir araç kullanarak anlatmak" (Türk Dil Kurumu, 2022) şeklinde tanımlarının olduğunu görmekteyiz. Konuşma karşılıklılık gerektiren bir iletişim şekline dönüşmediğinde bile bir dinleyicinin olmasının gerektiği bir beceridir. Konuşma her insanın gerçekleştirdiği bir eylemken diksiyon kavramı konuşmaktan daha farklıdır.

Diksiyonun ise üç farklı tanımıyla karşılaşmaktayız: 1. Seslerin, sözlerin, vurguların, anlam ve heyecan duraklarını kurallarına uygun olarak söyleme biçimi, 2. Konuşulan dilin incelenmesi ve kullanılması, 3. Duru, açık vurgulama ve çıkaklara tam uyarak konuşma (Türk Dil Kurumu, 2022). Diksiyon kısacası konuşma eyleminde daha güzel konuşma için çabalanması hatta bunun alışkanlık haline getirilmiş şeklidir.

Konuşma hataları ya da bozukluklarını işleyen pek çok araştırma vardır. Bu araştırmaların bazılarında konuşma hatalarının bir kısmı konuşma bozukluğu olarak değerlendirilirken konuşma bozukluklarının da konuşma hatası olarak değerlendirildiği görülmektedir. Hâlbuki afazi, dudak damak yarıklığı, dizartri gibi rahatsızlıkların doğuştan veya sonradan ortaya çıkan sebeplerle fiziksel ya da bilişsel olarak konuşmaya engel olması ya da konuşmayı bozması söz konusu olduğu için bu tür rahatsızlıkları konuşma bozukluğu olarak adlandırmanın daha uygun olacağı düşünülmektedir. Alan yazındaki konuşma kusurlarını aşağıdaki şemada özetleyebiliriz (Çevik, 2002; Uçgun, 2007; Temizyürek vd., 2012; Erdem, 2013; Kıymaz, 2017; Pehlivan, Aydın, 2019; Tekşan, Karaca, 2021, Gücüyeter, 2014):

Sesin atlanması	Sesin değiştirilmesi	Sesin düşürülmesi	Ses eklenmesi	Sesin bozulması	Gereksiz sesler çıkarma
	Gılama	Tutukluk	Islıklama	Dil dolaşması	
	Kekemelik	Pelteklik	Gevşeklik	Dil ve dudak tembelliği	
	Ses tonunu ayarlayamama	Nefesini ayarlayamama	Mahalli ağızla konuşma		

Şekil 1. Konuşma Kusurları

Daha anne karnında edinmeye başladığımız dinleme becerisinden daha sonra öğrenim hayatına başlamadan kazandığımız konuşma becerisi gelmektedir. Gırtlak, ses telleri, ses yolu, yutak, ağız boşluğu, dil, damak, dişler, dudak, çene gibi pek çok unsur bakımından sağlıklı ve düzgün bir anatomiye sahip olan her insanın güzel bir konuşma sergilemesi mümkündür. Güzel bir konuşmanın ilkeleri ise şu şekilde sıralanabilir (Girgin, 2010; Özdemir, 2005; Erdem, Deniz, 2008; Gücüyeter, 2014):

Şekil 2. Güzel Konuşmanın İlkeleri

Özbay'a (2005) göre iletişim söylenen kelimeler, ton ve vurgulama, nefes alıp verme durumu, sesin yüksekliği, konuşmanın hızı, duraklama, yüz ifadesi, göz hareketleri ve vücut duruşu, jest ve mimikler, kılık kıyafeti, kişiler arasındaki mesafe gibi özellikleri de içermektedir. Konuşma eğitiminin bu fiziksel ve zihinsel boyutlarına dikkat edilerek insan hayatındaki rolü de göz ardı edilmeden yapılması gerektiğini ileri sürer. Çünkü bir bireyin kendini eksiksiz ve doğru ifade edebilmesi için iyi konuşması gerekir. Büyükkız ve Hasırcı'nın (2013) da belirttiği gibi konuşma becerisinin ilk biçimlendiği yer; aile ve içinde bulunulan çevredir. Çocuğun ailesi ve çevresinde tarafından konuşması açısından olumlu ya da olumsuz etkilendiğine, konuşma becerisindeki olumlu gelişmelerin artmasının ana dili öğretiminin sorumluluğu olduğuna değinmişlerdir.

Bir çocuğun güzel konuşmayı öğrenebileceği kişiler yalnızca ailesi, çevresi ve öğretmenleridir. Bu doğrultuda öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Uçgun (2007), öğretmenin telaffuzunun ve diksiyonunun düzgün olmasının konuşma eğitiminde hedeflenen sonuçlara ulaşılabilmesi için gerekli olduğundan bahseder. Çünkü öğrencilerin öğretmenlerinin konuşmalarını dinlemeleri, konuşmalarındaki hataları düzeltmelerinin en etkili yollarından biridir. Bu yüzden Türkçe öğretmeni adaylarının üniversite döneminde iyi bir konuşma eğitimi almaları gerektiğini ileri sürer. Erdem ve Deniz de (2008) duygu ve düşüncelerini diğer bireylere güzel ve doğru bir şekilde anlatabilmenin yetenek ve beceri gerektirdiğini ayrıca bunun için sürekli çalışmanın ve eğitim almanın gerektiğini belirtmişlerdir.

İlgili araştırmalara bakıldığında konuşma becerisini çeşitli açılardan irdeleyen araştırmalar olduğu görülmektedir. Akkaya (2012) öğretmen adaylarının konuşma sorunlarını incelemeyi, Tekşan ve Karaca (2021) altıncı sınıf öğrencilerinin konuşmalarındaki boğumlama ve söyleyiş ve hatalarını tespit etmeyi amaçlamışlardır.

Başaran ve Erdem (2009) Türkçe Öğretmenliği ve Sınıf Öğretmenliği Bölümlerinde okuyan öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili düşüncelerini tespit etmek için çalışmışlardır. Güvey Aktay (2019) ise sınıf öğretmeni adaylarının diksiyonla ilgili fikirlerini ortaya koymayı amaçlamıştır. Sınıf öğretmeni adaylarının okuma ve konuşma sırasında yaptıkları yanlışlıklar, diksiyona ilişkin farkındalıkları ve gereksinimleri ortaya çıkarılmıştır.

Erdem ve Deniz (2008) güzel konuşma kurslarına katılanların konuşma becerileri ile bu beceriyi etkileyen durumları tespit etmeyi Arslan (2012) da üniversite öğrencilerinin topluluk karşısındaki konuşma durumları ile ilgili düşüncelerini belirlemeyi amaçlamışlardır.

Çalışmalar incelendiğinde ortaokul öğrencileri, güzel konuşma kursiyerleri, üniversite öğrencileri ve öğretmen adaylarıyla konuşma hataları ya da güzel konuşmaya ilişkin düşüncelerin tespitine yönelik az sayıda araştırma olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada ise aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Türkçe öğretmeni adaylarının konuşurken kendilerinde fark ettikleri konuşma kusurları nelerdir?
2. Türkçe öğretmeni adayları güzel konuşmaları gerektiğinde nelere dikkat etmektedirler?

1. Yöntem

Bu araştırma Türkçe öğretmen adaylarının; kendilerindeki konuşma kusurlarını değerlendirmelerine, güzel konuşurken dikkat ettikleri hususlara ilişkin görüşlerini incelemeye yönelik bir durum araştırmasıdır.

Katılımcı sayısının belirlenmesinde açık uçlu sorulardan oluşan anket yönteminin tercih edilmesi etkili olmuştur. Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre çalışma grubunun büyüklüğü ile çalışma grubuna dâhil edilecek bireylerden elde edilmesi planlanan verinin derinliği ve genişliği ters orantılıdır. Bu doğrultuda elde edilecek veri derinleştikçe katılımcı sayısında ters yönde bir azalma olacaktır. Araştırmada elli katılımcıyla çalışılmıştır. Bu araştırmanın amacına en iyi hizmet edeceği düşünülen amaçlı örnekleme yöntemlerinden homojen örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Patton (2014) çok farklı türden katılımcıların olduğu bir programda belli bir alt grup hakkında derinlemesine bilgiye ihtiyaç duyulabileceğini belirtir. Bu doğrultuda İç Anadolu Bölgesinde yer alan bir devlet üniversitesi Türkçe Öğretmenliği Programında öğrenim gören Konuşma Eğitimi dersi ile bu dersin yanı sıra Ses Eğitimi ve Diksiyon dersi almış olan öğretmen adaylarına anket yapılmıştır. İki eğitim-öğretim yılı boyunca zorunlu olan Konuşma Eğitimi dersi ile seçmeli olan Ses Eğitimi ve Diksiyon derslerinin her ikisini de almış Türkçe öğretmeni adaylarıyla çalışılmıştır. Ön uygulamada altı, asıl uygulamada elli Türkçe öğretmeni adayından dönüt alınmıştır.

Şekil 3. Araştırmanın Çalışma Grubu

Açık uçlu sorulardan oluşan dokuz maddelik bir açık uçlu soru havuzu oluşturulmuştur. Uzman görüşü için "gerekli, düzeltilmeli, gereksiz" derecelendirmelerinin yer verildiği üçlü derecelendirme ölçeği sunulmuştur. Üç öğretim üyesi ve üç Türkçe öğretmeni adayından görüş alınmıştır. Görüş birliği / toplam görüş birliği + görüş ayrılığı sayısı formülü (Miles, Huberman, 2015, s. 64) kullanılarak uyum yüzdesi 0.90'ın üzerinde olan iki soru açık uçlu anket formunun soruları arasına girmiştir.

Bir kişinin gözlemcinin olmadığı durumlarda ne yaptığını (deneyimler, davranışlar, etkinlikler) öğrenmeyi hedefleyen sorular davranış ve deneyim sorularıdır (Patton, 2014). Bu doğrultuda ankette yer alan soruların tamamı deneyim ve davranış soruları sınıflandırmasına girmektedir.

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Bunun en önemli sebebi katılımcıların isteğidir. Kendilerine görüşme ve anket seçenekleri sunulmuş ancak Türkçe öğretmeni adaylarının büyük çoğunluğu kendilerini yazılı olarak daha iyi ifade edebileceklerini birbir görüşmede çok fazla heyecanlanarak düşüncelerini iyi bir şekilde aktaramayacaklarını belirtmişlerdir. Rastgele üçer kişilik bir grupla anket, bir grupla görüşme yapıldığında da ankette verilen ifadelerin daha derinlemesine ve nitelikli bilgiler olduğu görülürken, görüşmede katılımcılar "birbir görüşme olunca çok heyecanlandım, umarım doğru şeyler söylüyordum, keşke yazsaydım o zaman daha çok şey yazabilirdim." gibi

ifadelerde bulunmuşlardır. Bu hususlar verilerin toplanmasında açık uçlu anket yönteminin tercih edilmesine sebep olmuştur.

Ankette kısa bir sunuş yazısı ve iki açık uçlu soru yer almaktadır. Sorular şu şekildedir:

1. Konuşurken kendinizde fark ettiğiniz konuşma kusurları var mı? Kendinizi değerlendiriniz.
2. Güzel konuşmanız gerektiğinde nelere dikkat edersiniz?

Verilerin analizinde içerik analizi yöntemi ve NVivo 11 Pro Programı kullanılmıştır. Bütün cevaplar Word ortamında yazıya geçirildikten sonra Türkçe öğretmen adaylarına 1, 2, 3... şeklinde kodlar verilmiştir. Katılımcıların ifadeleri cümle cümle okunarak kodlamalar yapılmıştır. Öğretmen adayı görüşleri soru soru okunarak her sorunun kodları kendi içinde toplanmıştır. Ortaya çıkan kodların ortak olarak ne ifade edebileceği düşünülerek temalar oluşturulmaya çalışılmıştır. Daha sonra veriler kod ve temalara göre düzenlenerek frekans değerleri eklenmiştir. Araştırmanın güvenilirliğine katkı sağlamak amacıyla katılımcılara ait bazı ifadelere de yer verilmiştir.

Araştırmacı tarafından rastgele seçilen 20 anket başka bir alan uzmanınca kodlanmış ve temalara ayrılmıştır. "Güvenirlilik = Görüş birliği sayısı / toplam görüş birliği + görüş ayrılığı sayısı" formülü (Miles ve Huberman, 2015, s. 64) kullanılarak araştırmacı ve uzman arasındaki uyum yüzdesi 0,94 bulunmuştur.

2. Bulgular

Bulgular bölümünde Türkçe öğretmen adaylarının konuşma kusurlarına ve güzel konuşmaları gerektiğinde nelere dikkat ettiklerine ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

2.1. Öğretmen Adaylarının Konuşma Kusurlarına İlişkin Bulgular

Öğretmen adayları konuşma kusurları olarak telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama ile ses tonu gibi prozodik unsurlardan bahsetmişlerdir. Telaffuz alt temasında en fazla ses çıkarmada zorlandıklarını, kelimeleri tam olarak telaffuz edemediklerini ve harf yuttuklarını dile getirmişlerdir.

Tablo 1. Prozodik Unsurlar Temasına İlişkin Alt Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

<i>Tema</i>	<i>Alt Tema</i>	<i>Kod</i>	<i>f</i>
Prozodik Unsurlar	Telaffuz	Ses çıkarmada zorlanma	3
		Kelimeleri tam olarak telaffuz edememe	6
		Art arda gelen aynı sesleri yutarak konuşma	2
		Bazı harfleri doğru telaffuz edememe	2
		Telaffuzu zor kelimelerde takılma	2
		Konuşurken kelimeleri geveleme	1
		Harfleri yutma	3
		l ve r seslerinin karışması	1
		s ve ş seslerinin karışması	1
		ç ve ş seslerini çıkarırken zorlanma	1
		r ve h seslerini çıkarırken zorlanma	1
		r harfini baskın söyleme	1
		u harfini kaba ve kalın söyleme	1
		Cümlenin sonunda nazal ne çıkarma	1
		p ve m seslerini çıkarırken zorlanma	1
		r harfini söyleyememe	2
		Hece sonuna y harfini ekleme	1
		İnceltme yapamama	1

	Ses ekleme	1
Vurgu ve Tonlama	Vurgu ve tonlamaya dikkat etmeme	3
	Konuşmaya duyguları katmama	1
Duraklama	Akıcı konuşamama	2
	Uygun kelime bulmak için bekleme	1
	Gereksiz sesler çıkarma	4
	Nefesini ayarlayamadığı için kelimeleri bölme	1
	Nefes alışverişinde zorlanma	1
	Cümleyi yarıda bırakma	2
Ses Tonu	Ses tonunun düşük olması	1
	Ses tonunun yüksek çıkması	1

Bazı öğretmen adaylarının ifadeleri şu şekildedir:

“Konuşurken kelimeleri ağzımın içinde gevelediğimi söylüyorlar. Bazı kelimelerin okunuşunun doğrusunu bildiğim hâlde alışkanlığımdan dolayı yanlış telaffuz ediyorum. Örneğin yarın yerine yaarın diyebiliyorum ve bunu söyledikten sonra yanlış söylediğimi fark ediyorum.” (11)

“Bazen kelimeleri fazla bastıramadığımı bu yüzden netlik açısından kelimelerin zayıfladığını düşünüyorum.” (23)

“r” harfini baskın ve uzatarak “u” harfini daha kaba ve kalın söylüyorum. Art arda gelen aynı harfleri bazen yutarak söylüyorum.” (29)

“Bazen “l” ve “r” seslerinin bir arada olduğu anlarda sesler birbirine karışabiliyor. Aynı olay “s” ve “ş” sesleri için de geçerli.” (42)

“Kâğıt kelimesini söyleyemiyorum. Hâlâ kelimesini genelde hayla diye söylüyorum. Genellikle harfleri yutuyor ya da yanlış söylüyor geriye dönüp tekrar ediyorum.” (46)

Telaffuz alt temasından sonra öğretmen adayları en fazla duraklama alt temasına ilişkin görüş belirtmişlerdir. Katılımcılardan birkaçının ifadesi şu şekildedir:

“Uygun kelimeyi bulmak için biraz beklerim.” (1)

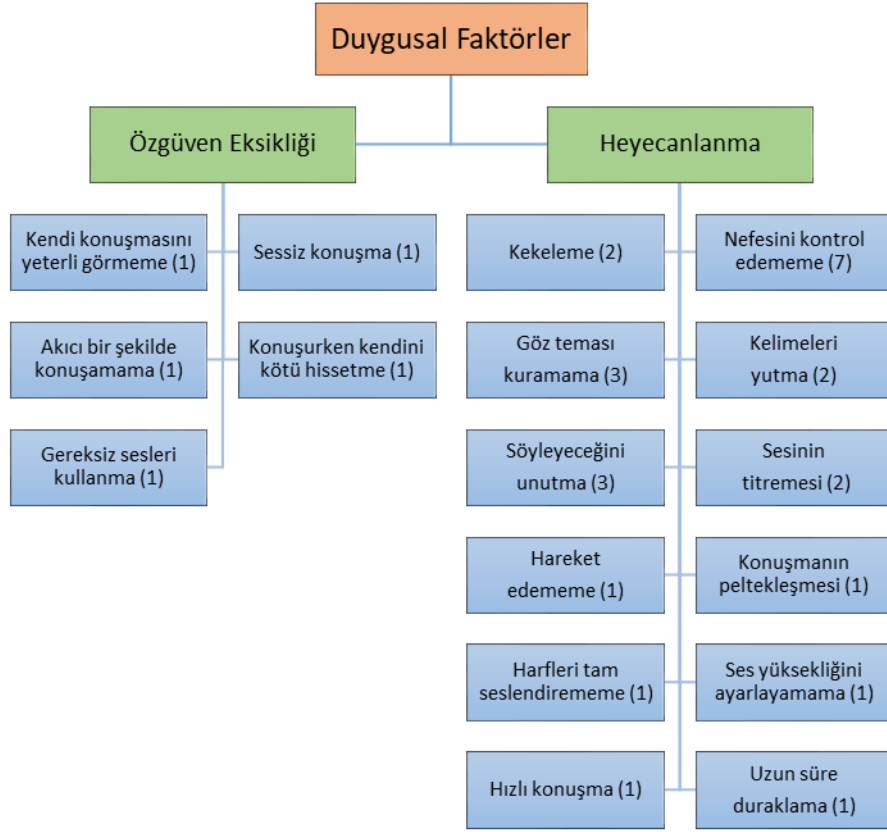
“ıı..., eee... gibi sesleri fazlasıyla kullanıyorum. Ama bunu konuşma sırasında bir şey aklıma gelmediğinde veya bir şeyi unuttuğumda onu düşünmek için kısa da olsa fırsat olarak görüyorum.” (2)

“Konuşurken bir anda duraksamaya başlıyorum. Düşünmeye ihtiyaç duyuyor gibi hissediyorum. Sonra kaldığım yerden devam ediyorum. Bu duraksamalarım üç dört saniye sürüyor.” (15)

Ses tonu alt temasına ilişkin ise iki görüş vardır. Bunlardan birisi şu şekildedir:

“Ses tonumun çok yüksek çıkarak insanları rahatsız etmek kusurlarımdan birisidir.” (45)

Katılımcılar özgüven eksikliği ve heyecanlanmadan kaynaklanan duygusal faktörlerin güzel konuşmalarını etkilediğini belirtmişlerdir. Bu ifadelerin hepsi bir neden sonuç ilişkisi içerdiği için bu durumu yansıtabilmek açısından görselleştirilerek şekil 4'te sunulmuştur.

Şekil 4. Duygusal Faktörler Temasına İlişkin Alt Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Özgüven eksikliğine ilişkin katılımcı görüşleri şu şekildedir:

“Özgüven eksikliğinden dolayı konuşma sırasında istemeyerek de olsa gereksiz sesler kullanıyorum. Konuşma sırasında utandığım için bu sesleri kullanıyorum.” (11)

“Özgüven eksikliği hissettiğimde konuşmamı yeterli görmüyorum. Sanki kendimi daha iyi ifade edebilmişim gibi geliyor.” (6)

Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına yol açan en önemli durumlardan birisi de heyecanlanmadır. Heyecanlanma yüzünden yaşadıkları sorunlara ilişkin bazı örnekler:

“Heyecanlandığımda konuşmam peltekleşiyor.” (8)

“Heyecanlandığım zaman söyleyeceğim cümleleri unutuyorum.” (12)

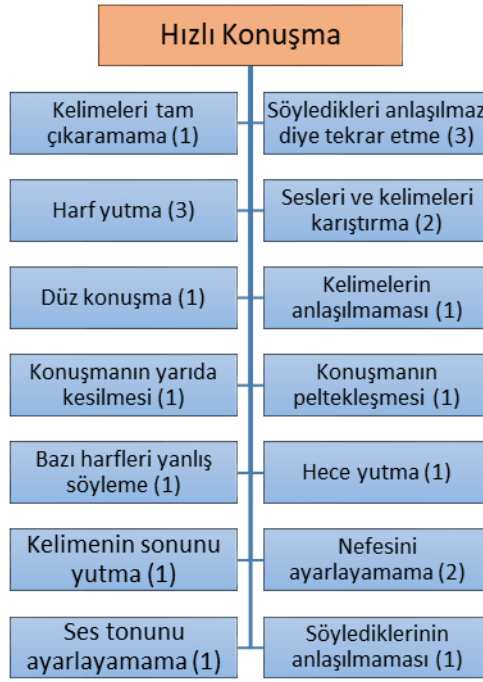
“Konuşurken çok heyecanlanıyorum ve bu durum kekelememe sebebiyet veriyor. Bunu engellemeye çalışıyorum heyecanımı bastırmaya çalışıyorum. Bu sorunumu çözmeliyim çünkü karşımdaki insan beni dinlerken dikkati başka yöne gidiyor.” (33)

“Heyecanlıyken kelimeleri yutma sorunu yaşıyorum.” (21)

“Topluluk önünde konuşurken heyecan kaynaklı olarak çoğu zaman nefesimi kontrol edemem ve bu durum istediğim gibi konuşmama engel olur. Sesimin titrediğini fark ederim.” (30)

“Yabancı olduğum ya da kalabalık olduğum ortamda heyecana kapılıp harfleri tam seslendirememe, nefes alışverişimi kontrol edememe, ses yüksekliğini ayarlayamama gibi sorunlar yaşıyorum.” (36)

Öğretmen adayları hızlı konuşmanın sebep olduğu konuşma sorunlarından da bahsetmiştir. Bu sorunlar da hızlı konuşmayla bir neden sonuç ifadesi doğrultusunda belirtildiği için tablolaştırma yerine şekil 5'te görselleştirilmiştir.

Şekil 5. Hızlı Konuşma Temasına İlişkin Kod ve Frekans Dağılımı

Hızlı konuşma sonucunda ortaya çıkan durumlardan bazıları şu şekildedir:

"Hızlı konuştuğum zaman kullandığım kelimelerin anlaşılmadığını fark ediyorum ve insanlar ne dediğimi tekrar soruyor." (18)

"Hızlı hızlı konuşmaya çalıştığım zaman konuşmam peltekleşebiliyor." (19)

"Hızlı konuşma esnasında bazı kelimeleri çıkartırken harf yutma sorunu yaşıyorum." (23)

"En çok hızlı konuştuğum zaman sesleri ve kelimeleri karıştırıyorum." (25)

"Hızlı bir şekilde konuşmamın da etkisiyle düz bir şekilde konuşuyorum." (27)

"Farkında olmadan hızlı konuşup kelimeleri birbirine dolaştırarak anlaşılmayacak kadar kötü bir hâle getirebiliyorum." (37)

"Konuşurken bazı zamanlarda çok hızlı konuşuyorum. Böyle zamanlarda nefesimi ayarlamakta güçlük çektiğim oluyor." (50)

Katılımcıların konuşma hatalarının bazıları da fiziksel sorunlarından kaynaklanmaktadır.

Tablo 2. Fiziksel Sorunlar ve Ağız Özellikleri Temalarına İlişkin Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kod	f
Fiziksel Sorunlar	Dudak tembelliği	2
	Ses tellerindeki rahatsızlık yüzünden sesinin bir anda kesilmesi	1
	Peltekleşiminin belli olması	1
	Ses tonunun kötü olması	1
Ağız Özellikleri	Yöresel tabir ve kelime kullanımı	1
	Gırtlaktan konuşma	1
	"k" sesini "g" sesine benzer söyleme	5
	Türkçe ve diğer dili arasında bocalama	1
	Yöresel konuşmanın anlaşılmamaya sebep olması	1

Konuşmada İstanbul Türkçesinin dışına çıkma	1
Yaşanılan yerdeki ağız özellikleriyle konuşma	8

Birkaçı sorunlarını şu şekilde dile getirmektedir:

“Ses tellerimde oluşan bir sıkıntıdan dolayı konuşurken sesim bir anda kesilir.” (10)

“Dudak tembelliğimin olduğunu düşünüyorum. Tam olarak her sesi rahat çıkaramıyorum. Özellikle kelime içinde geçen ç, ş seslerinde zorlanıyorum ve dudaklarımın bu seslerde farklılaştığını hissediyorum.” (15)

“Dudak tembelleşmesi olduğundan p, m gibi sesleri çıkarırken zorlanırım.” (43)

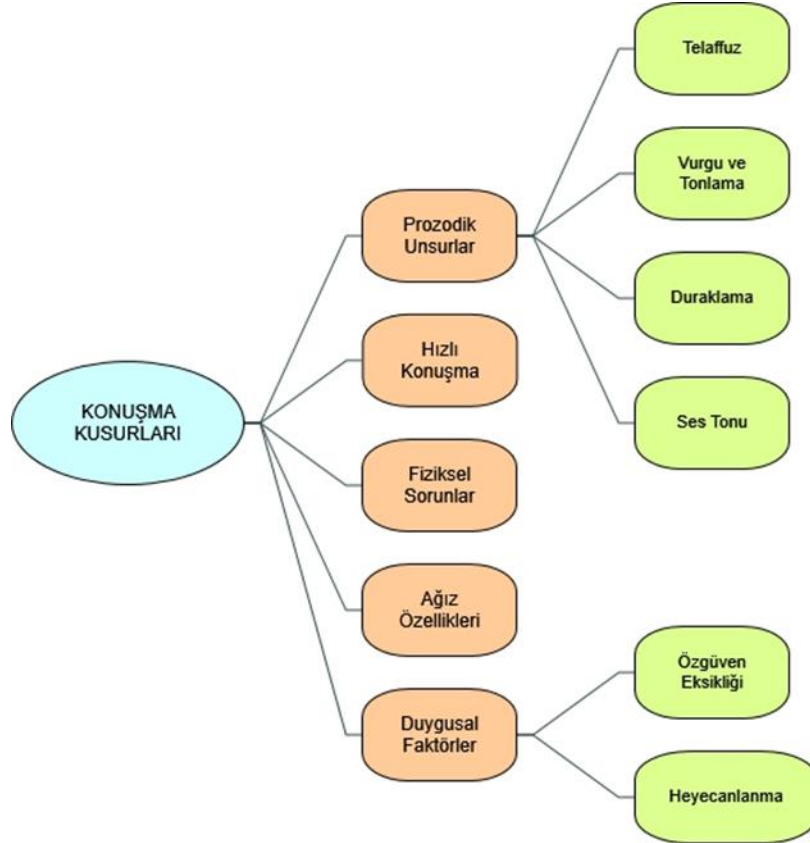
Öğretmen adayları ağız özelliklerinin konuşma sorunlarına yol açtığını belirtmişlerdir. En fazla “k” sesini “g” sesine benzer söylediklerinden ve yaşadıkları yerdeki ağız özelliklerinin konuşmalarına yansıtıklarından şikâyet etmişlerdir. İfadelerden bazıları şu şekildedir:

“Problemim şiveli konuşmak. Özellikle “k” harfi yerine “g” kullanmak. Bazen de yöresel tabir ve kelimeler kullanabiliyorum.” (4)

“Tatilde memlekete döndüğümde Arapça ve Türkçe arasında bocalıyorum.” (9)

“Bulduğum ortam, mekân ve kişilere göre konuşmam İstanbul Türkçesinden çıkıp daha çok sokak ağzına dönebiliyor.” (22)

Türkçe öğretmeni adaylarının konuşurken kendilerinde fark ettikleri konuşma kusurlarına ilişkin temalar prozodik unsurlar, duygusal faktörler, hızlı konuşma, fiziksel sorunlar ve ağız özellikleridir. Ortaya çıkan bütün tema ve alt temalar şemalaştırılarak şekil 6’da sunulmuştur.

Şekil 6. Öğretmen Adaylarının Konuşma Kusurlarına İlişkin Tema ve Alt Temalar

2.2. Öğretmen Adaylarının Güzel Konuşmaları Gerektiğinde Nelere Dikkat Ettiklerine İlişkin Bulgular

Türkçe öğretmeni adayları güzel konuşurken prozodik unsurlar olan telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama, ses tonuna dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 3. Prozodik Unsurlar Temasına İlişkin Alt Tema, Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Alt Tema	Kod	f
Prozodik Unsurlar	Telaffuz	Kelimeleri tane tane çıkarma	9
		Kelimeleri doğru telaffuz etme	21
		Harfleri yutmama	7
		Uzun ve kısa hecelerin söylenişine dikkat etme	2
		Boğumlama kurallarına dikkat etme	14
		İstanbul Türkçesi kullanma	10
		Her harfi çıkarma	1
		Telaffuz edemediği kelimeleri kullanmama	1
	Vurgu ve Tonlama	Duyguları cümlede yansıtmama	4
		Vurgu ve tonlamaya dikkat etme	23
	Duraklama	Duraklamalara dikkat etme	8
		Tutukluk yapmamaya çalışma	3
		Uzun duraklamalar yapmama	1
		Nefesini iyi ayarlama	23
		Gereksiz sesler çıkarmama	9
	Ses Tonu	Yüksek sesle konuşma	2
		Ses tonunu iyi ayarlama	31
		İşitilebilir bir ses tonuyla konuşma	4
		Anlaşılır bir sesle tonuyla konuşma	2
		Ortama göre ses yüksekliğini ayarlama	1

Telaffuz alt temasında özellikle kelimeleri doğru telaffuz etme, boğumlama kurallarına dikkat etme, İstanbul Türkçesi kullanma ve kelimeleri tane tane çıkarmanın üzerinde durdukları görülmektedir. Katılımcılardan bazılarının görüşleri şu şekildedir:

“Kelimleri özenli telaffuz edip harfleri yutmamaya çalışırım.” (3)

“Uzun ve kısa hecelerin söylenişine dikkat ederim.” (4)

“İstanbul Türkçesiyle konuşmaya dikkat ederim. Asla ağız ve şive kullanmam. Kelimleri yutmamaya çalışıp hepsini düzgün bir şekilde çıkarmaya çalışırım mesela “yapacam” değil de “yapacağım” gibi.” (10)

“İstanbul Türkçesiyle konuşmaya özen gösteririm. Yöresel ağızla konuşmam. Bundan çok rahatsız oluyorum. Dikkatim dağılıyor.” (18)

“Her harfi kelimenin yapısına uygun söylemeye özen gösteririm. Özellikle konuşurken sesleri yutmamaya, tane tane çıkarmaya çalışırım. Yazdığım gibi konuşmaya dikkat ederim.” (44)

“Kelimleri doğru telaffuz etmeye dikkat ederim. Telaffuzunu bilmediğim bir kelime varsa o kelimenin yerine geçebilecek bir kelimeyi kullanmaya dikkat ederim.” (49)

Vurgu ve tonlama alt temasında katılımcıların çoğu benzer ifadeler kullanmışlardır:

“Vurgu ve tonlamalarıma çok dikkat ederim.” (1)

Öğretmen adayları duraklama alt temasında özellikle nefesini iyi ayarlamaya, gereksiz sesler çıkarmamaya, duraklamalara dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Katılımcılardan bazılarının görüşleri şu şekildedir:

“Takılmadan ıııı..., eee... gibi sesler çıkarmadan konuşmaya çalışırım.” (4)

“Nefes alışverişime dikkat ederim. Kelimelerin doğru telaffuzu için oldukça önemli bir nokta.” (8)

Öğretmen adaylarının en fazla dikkat ettikleri hususlardan biri de ses tonunu iyi ayarlamadır. Ses tonu alt temasına ilişkin iki görüş şu şekildedir:

“İşitilebilir bir ses tonuyla konuşurum. Ses tonu biraz gür olmalı ki dinleyicilerin uykusu gelmesin ve dikkatleri dağılmasın.” (6)

“Sesimin en arkadaki insana gittiğinden emin olacak şekilde yüksekliğini ayarlamaya çalışıyorum.” (42)

Öğretmen adayları heyecanını yatıştırmaya ve özgüvenli bir şekilde konuşmaya çalıştıklarını belirtmişlerdir.

Tablo 4. Duygusal Faktörler, Beden Dili ve Hazırlık Temalarına İlişkin Kod ve Frekans Dağılımı

Tema	Kod	f
Duygusal Faktörler	Stresini bastırmaya uğraşma	2
	Heyecanını yatıştırmaya çalışma	8
	Özgüvenli bir şekilde konuşma	8
	Gergin olmamaya çalışma	1
Beden Dili	Jest ve mimiklerini kullanma	21
	Göz teması kurma	11
	Dinleyicilerin dikkatini dağıtacak hareketler yapmama	2
	Sürekli aynı noktaya bakmama	1
Hazırlık	Konuşma için hazırlık yapma	9
	Konuşmasını dinleyicilerin yaş grubuna göre ayarlama	3
	Dış görünüşüne dikkat etme	3
	Bir şeyi iki defa düşünerek konuşma	1
	Konuşmasını defalarca yazıya geçirme	1
	Neler konuşacağını düşünme	2
Karşısındakine hitap ediş şekline karar verme	1	

Öğretmen adaylarının görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

“Konuşmaya başladığım andan itibaren özgüvenli olmaya ve bu özgüveni sürdürmeye çalışırım.” (6)

“Konuşmaya özgüvenli bir şekilde başlarım çünkü kendini iyi hissetmeme durumu her şeyi etkilediği gibi sesi de etkiler.” (11)

“Heyecanımdan kaynaklanan kusurları engellemek için heyecanımı yatıştırmaya çalışıyorum.” (24)

Katılımcıların beden dili temasına ilişkin en fazla jest ve mimiklerini kullanma ile göz teması kurma üzerinde durdukları görülmektedir. Bazı ifadeler şu şekildedir:

“Göz teması kurmaya çalışırım. Jest ve mimiklerime özen gösteririm.” (3)

“Konuşmamla aynı anda yüz ifadelerimle ya da ellerimle konuşmamı desteklemeye çalışırım.” (15)

Güzel konuşma için değinilen bir diğer husus hazırlık aşamasıdır. Hazırlık temasına ilişkin bazı ifadeler şu şekildedir:

“Konuşma için zamanım varsa kendimi zihinsel olarak hazırlarım. Zihnimde neler söyleyeceğimi ve nasıl söyleyeceğimi kurgularım.” (6)

“Konuşma yapacağım konu hakkında bilgi sahibi olmaya çalışırım.” (25)

Türkçe öğretmeni adayları güzel konuşurken anlatım tarzı temasında en çok akıcı, açık, anlaşılır bir dil kullanmaya, konuşma hızına dikkat ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 5. Anlatım Tarzı, İçerik ve Yetkinlik Temalarına İlişkin Kod ve Frekans Dağılımı

<i>Tema</i>	<i>Kod</i>	<i>f</i>	
Anlatım Tarzı	Yavaş ve sakin konuşma	4	
	Kısa cümleler kullanma	3	
	Kibar konuşma	1	
	Dinleyicinin merakını ayakta tutma	1	
	İçten ve dürüst olma	2	
	Acele etmeme	1	
	Az ve öz konuşma	3	
	Cümlesi devam edecekmiş gibi bitirmeme	1	
	Kibar konuşma çabasına girmeme	1	
	Akıcı, açık, anlaşılır bir dil kullanma	11	
	Hitap şeklinin düzgün olması	2	
	Konuşma hızını ayarlama	8	
	Dinleyicilerin dikkatini konuşmasına çekme	1	
	İçerik	Kullandığı sözcüklerin doğruluğunu düşünme	1
		Kelimeleri bağlama uygun kullanma	1
Kullanacağı terimlere hâkim olma		1	
Konuya hâkim olma		1	
Anlaşılır kelimeler kullanma		2	
Yabancı kelimeler kullanmamaya çalışma		1	
Argo kelimelere yer vermeme		3	
Nezaket içeren kelimeler kullanma		1	
Yöresel kelimelerin kullanımından kaçınma		1	
Kelimeleri özenle seçme		5	
Vermek istediği mesajdan uzaklaşmama		1	
Tekrar eden cümlelerden uzak durma		1	
İçeriği cazip hale getirme		1	
Dikkat çekici örnekler verme		1	
Yetkinlik		Alanında deneyime sahip olması	1
	Dilini etkili ve güzel kullanma	2	
	İkna kabiliyetine sahip olma	1	
	Kendisini etkili bir şekilde anlatabilme	1	
	İyi bir dinleyici olma	1	
	İyi bir kelime hazinesine sahip olma	4	
Hitap edilecek kitleye uygun konuşma	1		

Bazı görüşler şu şekildedir:

“Konuşurken içten ve dürüst olmak benim için en önemlisi.” (5)

“Sözü çok uzatmadan anlaşılır ve akıcı bir Türkçe kullanırım.” (12)

Katılımcılar konuşurken içeriğe de dikkat etmektedirler. Özellikle argo kelimelere yer vermeme ve kelimeleri özenle seçmeye çalışmaktadırlar. Bazı görüşler şu şekildedir:

“Uygun ve ilgi çekici kelimeler kullanmaya özen gösteririm.” (1)

“Tekrar eden cümlelerden uzak durmaya çalışırım.” (5)

“Kullanacağım kelimeleri özenle seçerek konuşmamda vermek istediğim mesajdan uzaklaşmamaya çalışırım.” (9)

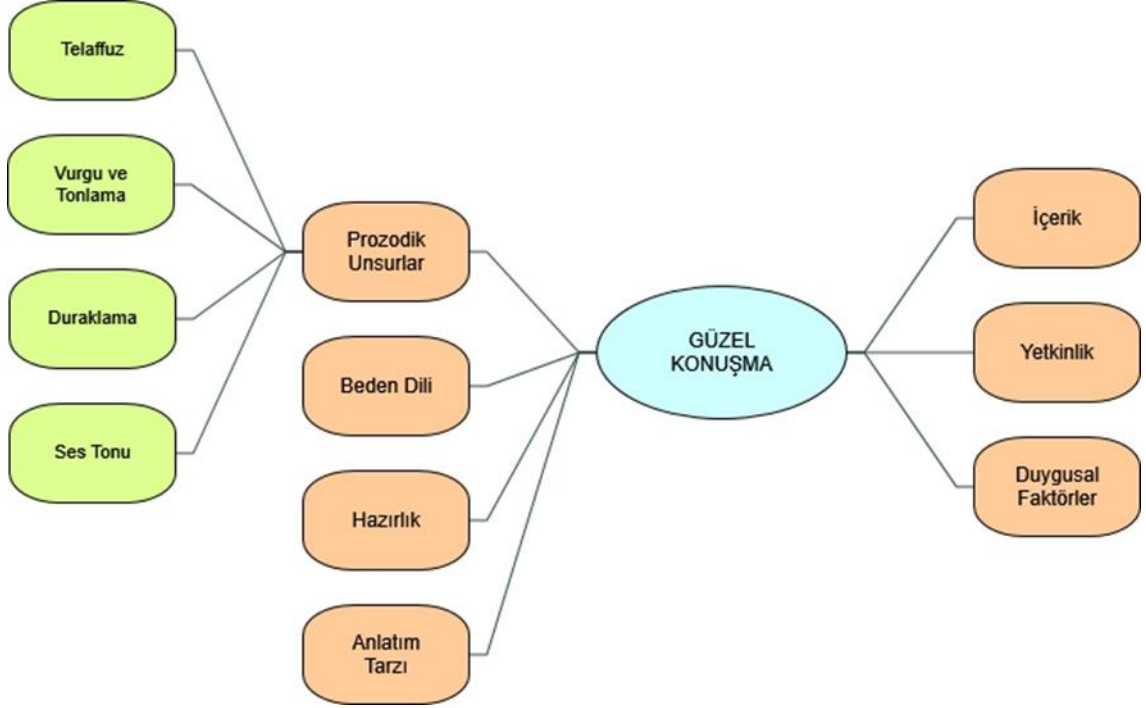
“Argo kelimelerden kaçınırım. Nezaket içeren kelimeleri kullanmaya özen gösteririm ki karşımdaki insan kendini değerli ve özel hissetsin.” (33)

“Konuşma yapacağım konuya ve konuya dair terimlere hâkim olmaya çalışırım.” (37)

Bir diğer tema olan yetkinliğe ilişkin bir görüş de şu şekildedir:

“Güzel ve etkili konuşabilmem için yeterli bir bilgi birikimine sahip olmam gerekir. Gerekli yerde ara verip dinlemesini bilirim. İyi bir kelime hazinesine sahip olmam gerekir aksi takdirde iyi konuşma sergileyemem.” (5)

Türkçe öğretmeni adaylarının güzel konuşmaları gerektiğinde nelere dikkat ettiklerine ilişkin temalar prozodik unsurlar, duygusal faktörler, beden dili, hazırlık, anlatım tarzı, içerik ve yetkinlik. Ortaya çıkan bütün tema ve alt temalar şemalaştırılarak şekil 7’de gösterilmiştir.

Şekil 7. Öğretmen Adaylarının Güzel Konuşmaları Gerektiğinde Nelere Dikkat Ettiklerine İlişkin Tema ve Alt Temalar

Sonuç ve Değerlendirme

Türkçe öğretmeni adaylarının konuşurken kendilerinde fark ettikleri konuşma kusurlarına ilişkin temalar prozodik unsurlar, duygusal faktörler, hızlı konuşma, fiziksel sorunlar ve ağız özellikleridir. Prozodik unsurlar temasındaki alt temalar telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama, ses tonudur. Öğretmen adaylarının prozodik unsurlar temasında en fazla kelimeleri doğru telaffuz etmede ve sesleri çıkarmada zorlandıkları görülmektedir. Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kusurlarına sebep olan duygusal faktörler özgüven eksikliği ve heyecanlanmadır. Heyecanlanma özellikle göz teması kuramama, söyleyeceğini unutma, nefesini kontrol edememe durumlarına sebebiyet vermektedir. Konuşma kusurlarına sebebiyet veren bir diğer durum da hızlı konuşmadır. Hızlı konuşma özellikle harf yutma ve söyledikleri anlaşılmaz diye tekrar etme

gibi durumlara yol açmaktadır. Katılımcıların yaşadığı dudak tembelliği, ses tellerinde rahatsızlık olması, pelteklik gibi fiziksel sorunlar da onların konuşmasını etkilemektedir. Ağız özellikleri temasında ise yaşanan yerdeki ağız özellikleriyle konuşma ve “k” sesini “g” sesine benzer söyleme en sık yaşadıkları konuşma kusurlarındandır.

Akkaya (2012) öğretmen adaylarının konuşma sorunlarını incelediği araştırmasında psikolojik (birebir ilişkilerde konuşamama, topluluk karşısında konuşamama), dil bilgisi kurallarını uygulayamama, ses, telaffuz, vurgu ve tonlama yanlışları, konuşma duraksaması, bilgi eksikliği, konuşmaya odaklanamama, toplumsal engellerle fiziksel nedenlerden kaynaklanan konuşma sorunlarının olduğunu tespit etmiştir. Akkaya'nın (2012) çalışmasındaki psikolojik nedenler, fiziksel nedenler, telaffuz yanlışları bulgularıyla bu araştırmadaki prozodik unsurlar, duygusal faktörler, fiziksel sorunlar temaları benzerlik göstermektedir.

Arslan'ın (2012) araştırmasında üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğu topluluk karşısında konuşmak istediklerini belirtmişlerdir. Ancak Türkçenin sonradan öğrenilmesi, anlaşılma endişesi, Türkçeye hâkim olunmaması, dinleyicilerin alaycı davranışları, eksik veya hatalı bilgi aktarma endişesi, diksiyon problemleri, özgüven eksikliği, utangaç mizaç gibi sebeplerden ya topluluk karşısında konuşmadıklarını ya da topluluk karşısında konuşmayı gerektiren görevlerden uzak durduklarını belirtmişlerdir. Çalışmada, aşırı derecede heyecanlanma, sinirlerin gerilmesi, söyleyeceklerini hatırlayamama, eleştirilmekten korkma, bayılma kaygısı gibi psikolojik faktörler ile titreme, baş ağrısı, yüzün kızarması, terleme, sesin titremesi, kekeleme, kelimeleri yutma, kalp atışlarının hızlanması gibi fiziksel özellikler belirlenmiştir. Çalışmadaki özgüven eksikliği, diksiyon problemleri, aşırı derecede heyecanlanma, söyleyeceklerini unutma, kekeleme, sesin titremesi, kelimeleri yutma gibi durumlara bu araştırmadaki duygusal faktörler temasında yer alan özgüven eksikliği ve heyecanlanma alt temaları ile heyecanlanma alt temasında yer alan kekeleme, söyleyeceğini unutma, sesinin titremesi, kelimeleri yutma kusurları benzerlik göstermektedir.

Başaran ve Erdem (2009) öğretmen adaylarının güzel konuşmalarını olumsuz yönde etkileyen faktörleri belirlemişlerdir. Bunlardan en az etkili olanları sosyal ortamda güzel konuşmanın önemsenmemesi, güzel konuşma becerisinin önemine inanmamak, yanlış modeller seçmiş olmak, güzel konuşan kişilere karşı gösterilen olumsuz tavır olduğunu belirtmişlerdir. Güzel konuşmayı olumsuz yönde en fazla etkileyen faktörleri ise özgüven eksikliği, bilinçaltının konuşmaya etkisi, hazırlıksız konuşma, endişe, heyecan olarak belirlemişlerdir. Çalışmanın bu araştırmayla benzerlik gösteren tarafı duygusal faktörler temasında yer alan özgüven eksikliği ve heyecanlanma alt temalarıdır.

Güvey Aktay (2019), sınıf öğretmeni adaylarının diksiyona ilişkin görüşlerini aldığı araştırmasında konuşurken heyecanlanma, şive kullanımı, yanlış vurgu ve tonlama, yanlış telaffuz, yanlış nefes alma, hızlı konuşma, harf yutma, pelteklik kusurlarıyla bu araştırmadaki prozodik unsurlar (telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama), duygusal faktörler (heyecanlanma), hızlı konuşma, fiziksel sorunlar (pelteklik), ağız özellikleri tema, alt tema ve kodları örtüşmektedir.

Tekşan ve Karaca (2021) araştırmalarında altıncı sınıf öğrencilerinin konuşmalarında ses değiştirme, ses düşürme, ses ekleme, boğumlama ve söyleyiş yanlışları yaptıklarını ve “r, s, z” seslerini hatalı çıkardıklarını belirlemişlerdir. Bu çalışmada da öğretmen adayları telaffuz alt temasında harf yutma, ses değiştirme, ses ekleme ve özellikle “ç, l, m, p, r, s, ş, u” seslerinde sorun yaşadıklarını ağız özelliklerinden kaynaklı olarak ise k sesini g sesine benzer söylediklerini belirtmişlerdir. Ortaokulda yaşanan telaffuzla ilgili kusurların Türkçe öğretmeni adayları tarafından bile yaşanıyor olmasının diksiyon (güzel konuşma) üzerinde daha fazla durulması gerektiğini göstermesi bakımından aşikârdır.

Türkçe öğretmeni adaylarının güzel konuşmaları gerektiğinde nelere dikkat ettiklerine ilişkin temalar prozodik unsurlar, duygusal faktörler, beden dili, hazırlık, anlatım tarzı, içerik ve yetkinliktir. Prozodik unsurlar teması telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama, ses tonu alt temalarından oluşmaktadır. Türkçe öğretmeni adaylarının prozodik unsurlar arasında en fazla kelimeleri tane tane çıkarmaya, kelimeleri doğru telaffuz etmeye, boğumlama kurallarına, İstanbul Türkçesi kullanmaya, vurgu ve tonlamaya, nefesini iyi ayarlamaya, gereksiz sesler çıkarmamaya, ses tonunu iyi ayarlamaya dikkat ettikleri görülmektedir. Duygusal faktörler temasında heyecanını yatıştırmaya çalışma, özgüvenli bir şekilde konuşma; beden dili temasında jest ve mimiklerini kullanma, göz teması kurma; hazırlık temasında konuşma için hazırlık yapma; anlatım tarzı temasında akıcı, açık, anlaşılır bir dil kullanma, konuşma hızını ayarlama; içerik temasında kelimeleri özenle seçme; yetkinlik temasında iyi bir kelime hazinesine sahip olma Türkçe öğretmeni adaylarının güzel konuşurken en fazla dikkat ettikleri hususlardır.

Başaran ve Erdem'in (2009) çalışmasında öğretmen adaylarına göre konuşmacının telaffuzu, vurgu ve tonlamaları, ses tonu ve sesinin işitilebilirliği, uygun yerlerde duraklama yapması, konuya olan hâkimiyeti, dinleyiciyi motive edebilmesi, beden dilini etkili kullanabilmesi konuşmanın güzel ve etkili olmasında oldukça önemlidir. Bu araştırmadaki prozodik unsurlar (telaffuz, vurgu ve tonlama, duraklama, ses tonu), beden dili, yetkinlik temalarıyla benzerlik göstermektedir.

Güvey Aktay (2019) sınıf öğretmeni adaylarının diksiyona dikkat ederek konuştuklarında kendini karşısındakine doğru ifade etme, ses tonunu doğru kullanma, düzgün ve doğru konuşma, göz teması kurma, jest ve mimikler kullanma, metin okurken ve yazarken kurallara dikkat etme, şive kullanmama gibi durumlara önem verdiklerini belirlemiştir. Bu çalışmadaki

kelimeleri doğru telaffuz etme, İstanbul Türkçesi kullanma, ses tonunu ayarlama, göz teması kurma ile jest ve mimiklerini kullanma kodları örtüşmektedir.

Öğretmen adayları hem konuşma eğitimi hem de ses eğitimi ve diksiyon derslerini almış olmalarına rağmen konuşma kusurlarının olduğunu belirtirken güzel konuşmaları gerektiğinde nelere dikkat etmeleri gerektiğinin de farkındadırlar. Türkçe öğretmeni adayları ileride öğrencilerine özellikle konuşma açısından rol model olacaktır. Bu yüzden lisans eğitiminde Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kusurlarının tespiti ve bunların giderilmesine yönelik olarak onları iyi bir konuşur haline getirecek uygulamalara sıkça yer verilmelidir. Derslerde sıklıkla arkadaşlarına hitap etmelerini gerektiren görevler verilmelidir. Konuşma Eğitimi ile Ses Eğitimi ve Diksiyon derslerinde öğrencilerin sesletimleri üzerinde durularak varsa konuşma hataları öğrencileri incitmeden düzeltme yoluna gidilmelidir.

Kaynakça

- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420. http://www.mku.edu.tr/files/25_dosya_1367484465.pdf
- Arslan, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin “topluluk karşısında konuşma” ile ilgili çeşitli görüşleri (Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi örneği). *Turkish Studies*, 7(3), 221-231. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.3360>
- Başaran, M. & Erdem, İ. (2009). Öğretmen adaylarının güzel konuşma becerisi ile ilgili görüşleri üzerine bir araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(3), 743-754. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kefdergi/issue/49068/626078>
- Büyükikiz, K. K. & Hasırcı, S. (2013). Anadili öğretiminde konuşma becerisinin yeri. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 1(1), 57-63. <https://dergipark.org.tr/en/pub/oyea/issue/20479/218126>
- Çevik, N. (2002). *Konuşma tekniği*. Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Erdem, İ. (2013). Konuşma eğitimi esnasında karşılaşılan konuşma bozuklukları ve bunları düzeltme yolları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 415-452. <https://doi.org/10.14520/adyusbd.453>
- Erdem, İ. & Deniz, K. (2008). Güzel konuşma kurslarında verimliliği artırmaya yönelik bir alan araştırması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(10), 75-90. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/mkusbed/issue/19559/208512>
- Girgin, A. (2010). Konuşma yöntemi. *Marmara İletişim Dergisi*, 16, 21-32. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maruid/issue/25257/266995>
- Güçüyeter, B. (2014). Sözlü anlatım – etkili konuşma. İçinde L. Turan (Ed.). *Türk Dili II* (ss.187-206). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi.
- Kıymaz, M. S. (2017). Konuşma hataları. İçinde A. Akçay, S. Baskın (Ed.). *Etkinliklerle hafta hafta konuşma eğitimi* (153-188). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2015). *Nitel veri analizi* (S. Akbaba Altun & A. Ersoy, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- Özbay, M. (2005). Ana dili eğitiminde konuşma becerisini geliştirme teknikleri. *Journal of Qafqaz University*, 16, 177-184.
- Özdemir, E. (2005). *Güzel ve etkili konuşma sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Patton, Q. M. (2014). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri* (M. Bütün & S. B. Demir, Çev. Ed.). Ankara: Pegem.
- Pehlivan, A. & Aydın, İ. S. (2019). Konuşma hataları. İçinde G. Çetinkaya (Ed.). *Konuşma ve eğitimi* (ss. 171-188). Pegem.
- Tekşan, K. & Karaca, A. (2021). Öğrencilerin konuşmalarında karşılaşılan söyleyiş ve boğumlama yanlışlarının belirlenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 9(1), 111-130. <https://doi.org/10.16916/aded.827716>
- Temizyürek, F. & Erdem, İ., Temizkan, M. (2012). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Pegem.
- Türk Dil Kurumu. (2022, Eylül). *Sözlük*. <https://sozluk.gov.tr>
- Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 59-67.

Extended Abstract

Aim and Scope

This is a case study aiming to reveal the prospective teachers' views about their speaking skills. The aim of the study therefore is twofold. Firstly, it attempts to investigate the prospective teachers' self-assessment of speaking problems. Secondly, it purports to explore the factors that support effective speaking from the perspectives of the prospective teachers.

Methods

Homogeneous sampling method, one of purposeful sampling methods, has been used as it is thought to best fulfill the aim of the study. The study group consists of fifty prospective teachers studying at the Turkish Language Teaching Program. They have taken both speaking, and voice and diction training courses during the academic year. The first course, i.e., speaking course, is compulsory, while the latter is a selective course.

Content analysis method has been used in the analysis of the data. All the answers given by the students have been transcribed into the text in Microsoft Word. Here, the students have been given code names and their real names have not been recorded. The following codes have been used to reference the students: 1, 2, 3... The sentences first have been coded one by one, and then have been organized within each of the research questions. After that, the same type of codes have been grouped into themes. Following this, related codes and themes have been displayed in a frequency table. In order to ensure the reliability, some examples of the participants' views have been reported through the use of direct quotations.

Again, in order to further increase the reliability, 20 questionnaires randomly selected by the researcher have been coded by another field expert, and this coding has been later on organized into the themes. The percentage of agreement between the researcher and the expert has been found to be 0.94 using the formula "Reliability = number of consensus / total agreement + number of disagreements" (Miles & Huberman, 2015, p. 64).

Findings and Conclusion

Five themes have emerged from the prospective teachers' answers regarding speaking problems that they can make while speaking: "Prosodic features, emotional factors, pressured speech, physical problems and using vernacular language". The first theme, i.e., the prosodic features, has encompassed pronunciation, stress and intonation, pause, tone of voice subthemes. The most cited speech problems reported by the prospective teachers with this theme has included: "The difficulty in pronouncing the words correctly, swallowing, mixing sounds, not paying attention to stress and intonation, and annoying mouth noises". Emotional factors theme, on the other hand, has been split into two subthemes, i.e., lack of self-confidence and excitement. Here, excitement especially leads to the impulsive behaviors, that is to say, forgetting what to say, greater discomfort with eye contact, and the inability to control breathing. Pressured speech has been another speaking problem according to the frequency value, leading to swallowing sounds and repeating what they say. But speaking problems are not restricted to these only. Physical problems such as tongue laziness, vocal cord disorders, lisping, etc. also has caused difficulties while speaking. The last theme emerged from the prospective teachers' answers has been using vernacular language. Fundamental subthemes extracted from this theme have included: "Speaking differently based on the geolocation and mispronouncing certain sounds, e.g. confusing "k" and "g" sounds."

Seven themes have emerged from the prospective teachers' answers regarding the factors that support effective speaking: "Prosodic features, emotional factors, body language, preparation, expression style, content and competence". Prosodic features theme has included pronunciation, stress and intonation, pause and tone of voice subthemes. The prospective teachers have tended to pay attention at most to those prosodic features (e.g. having a good articulation, pronouncing the words correctly, sticking to the articulation rules, using standard language, paying attention to stress and intonation, breathing correctly, not making annoying noises, adjusting the tone of voice.). Again, other most occurring subthemes or cases in which the prospective teachers have paid attention at most while speaking have included: "Trying to calm, speaking with confidence" with the theme of emotional factors; "using gestures and facial expressions, making eye contact" with the theme of body language; "preparing for speaking" with the theme of preparation; "producing a well-structured, clear and fluent speech, adjusting speaking rate" with the theme of expression style; "choosing words carefully" with the theme of content; and "having a large and rich vocabulary" with the theme of competence.